

FAQ Borgersamling

Hvad er en borgersamling?

I en borgersamling bliver en repræsentativ gruppe af borgere udvalgt ved stratificeret lodtrækning. De bliver bedt om at arbejde med et bestemt spørgsmål, tema eller problemstilling oftest stillet af parlamentarikere i enten folketing, regionsråd eller Borgerrepræsentationen. Borgersamlingen arbejder uafhængigt, og får undervejs bistand fra eksperter og rådgivere. De har stor indflydelse på, hvilke eksperter der trækkes ind, og vil oftest også lytte til holdningseksperter og interessenter. Borgersamlingen ender med at formulere en række anbefalinger baseret på deres arbejde, som overdrages til opgavestilleren. I Københavns Kommune vil det enten være fagudvalgene (et eller flere af dem) og/eller Borgerrepræsentationen.

Hvad er det for en demokratisk metode, og hvordan adskiller den sig fra andre borgerinddragelsesmetoder?

Borgerting og borgersamlinger adskiller sig fra andre borgerinddragelsesmetoder på en række punkter. Først og fremmest er det en stærkt forankret og mere bindende måde at inddrage og modtage input fra borgerne (læs også "Hvad er et mandat?"). Derudover er det ikke tilfældige borgere der bidrager til processen, men derimod en nøje sammensat og - vigtigst af alt - repræsentativ samling af borgere. Dernæst er der tale om en faciliteret og målrettet proces, hvor borgernes holdninger og anbefalinger undervejs testes og raffineres, og hvor anbefalingerne svarer på et konkret og på forhånd defineret spørgsmål.

We Do Democracy har forpligtet sig på at leve op til OECD's principper for deliberative processer. På side 4-5 er principperne opsummeret og oversat til dansk.

Hvad er forskellen på borgersamlinger og borgerting?

Borgerting og borgersamlinger hører begge under kategorien "mini-publics" (mini-offentligheder), som tager udgangspunkt i samme metode ifm. bl.a. repræsentativitet, på forhånd definerede spørgsmål og en faciliteret proces. Begge dele vil hos We Do Democracy designes og evalueres i overensstemmelse med OECD's principper. Forskellen ligger i både størrelse og de stillede spørgsmåls kompleksitet og omfang. Borgerting knytter sig som regel til større og mere komplekse spørgsmål i store politiske enheder, f.eks. nationalt, og består ofte af en større gruppe borgere. Derimod knytter borgersamlinger sig typisk til mere konkrete og lokale spørgsmål, og involverer en mindre gruppe borgere.

Har metoden været brugt andre steder i Danmark?

I Danmark har We Do Democracy anvendt metoden i forbindelse med borgersamlinger i bl.a. Københavns Kommune, Greve Kommune, Rudersdal Kommune og Albertslund Kommune.

Derudover har Teknologirådet gennemført et nationalt Klimaborgerting baseret på samme metode.

Hvad skal borgertingets medlemmer lave?

Deltagerne i borgersamlingen mødes gennem en række møder for at lytte til eksperter, diskutere problemstillinger, og formulere fælles anbefalinger til politikerne på baggrund af de konkrete spørgsmål stillet af politikerne. Anbefalingerne afleveres til politikere og fagforvaltninger i Københavns Kommune.

Hvem kan deltage?

Borgersamlingen vil bestå af cirka 24 repræsentativt udvalgte borgere. Borgerne udvælges via lodtrækning efter invitation gennem e-Boks og eventuelt dørbank. For at sikre en stratificeret lodtrækning, opstilles der på forhånd en række kriterier, som matches med befolkningssammensætningen i bydelen. Målet er, at deltagerne skal være en repræsentativ "mini offentlighed" som afspejler alle borgere, der bor i bydelen. Kriterierne er altid som minimum køn, alder og et socioøkonomisk kriterie (f.eks. uddannelse). Der kan også tilføjes kriterier, som er vigtige for det emne, der skal arbejdes med. I Borgersamling Middelalderbyen var der f.eks. et kriterie med om, hvilken transportform man benytter (typisk bil/ikke-bil). Derudover har alle mulighed for at bidrage med viden, input og partsindlæg undervejs i processen via borgertingets digitale platform.

Er borgersamlingen uafhængig?

Ja. Borgersamlingen er borgernes, og borgerne arbejder fuldstændig uafhængigt med afsæt i de retningslinjer som OECD har opstillet for borgerting og borgersamlinger som en deliberativ demokratiproces. Borgersamlingen bliver altid betjent af en uafhængig aktør. I København vil det være We Do Democracy. Målet er at sikre armslængde og transparens i overensstemmelse med OECD's retningslinjer. Formålet med sekretariatsbetjeningen er også at hjælpe borgersamlingen med at udarbejde anbefalingerne på et vidensbaseret, faktuel og nuanceret grundlag. Borgersamlingen arbejder inden for en given opgave og får tilknyttet en uafhængig ekspertgruppe, som borgersamlingens medlemmer kan trække på i deres arbejde.

Skal politikerne rette sig efter hvad borgersamlingen siger?

Borgersamlingen vurderer og kommer med anbefalinger. De designer ikke de endelige løsninger eller beslutter om - og i givet fald hvordan - de skal realiseres. De vil ofte udvikle visioner, anbefalinger, ideer og eksempler. Processen svarer til at nedsætte en kommission, der kommer med anbefalinger til politikerne. Som altid er det de folkevalgte politikerne, der på baggrund af anbefalinger og øvrig viden skal træffe de endelige beslutninger – også i dette tilfælde.

Hvad er et kernespørgsmål?

Et kernespørgsmål er det spørgsmål fagudvalgene eller borgerrepræsentationen vedtager og som borgersamlingen skal besvare. Kernespørgsmålet sætter således rammen for borgersamlingens arbejde.

Hvad er et mandat?

Et mandat er den aftale, som politikere så at sige indgår med borgersamlingen. Mandatet beskriver hvordan politikerne vil igangsætte borgersamlingen, at borgersamlingen arbejder uafhængigt i udarbejdelsen af anbefalinger, og vigtigst af alt, beskriver mandatet, hvordan og hvornår politikerne vil behandle borgersamlingens anbefalinger.

Hvordan finansieres borgersamlingen?

Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune har i forbindelse med Overførselssagen 2021-2022 besluttet at igangsætte pilotprojekter med henblik på at fremme inddragelsen i Københavns Kommune. Dermed finansieres borgersamlingen af Københavns Kommune.

Hvordan bliver borgerne udvalgt?

Borgersamlingen sammensættes repræsentativt (læs også: hvem kan deltage). Kriterier for udvælgelse er typisk køn, alder, uddannelse og bopæl. Københavns Kommune står for udsendelse af invitationer via e-Boks og analysebureauet Analyse & Tal sikrer en stratificeret lodtrækning.

Hvordan er det gået med andre borgersamlinger og borgerting i Danmark?

Danmarks første borgersamling i Middelalderbyen i København har på anbefaling af borgersamlingen medført en række byrumsforsøg for at reducere biltrafik i indre København. Københavns politikere har fået input til at foretage en række indgreb for at reducere biltrafik og parkeringspladser i det seneste budgetforlig. I Albertslund og Rudersdal arbejder byrådene aktuelt på at indarbejde borgersamlingernes anbefalinger i bl.a. kommuneplanerne og kommunernes videre arbejde indenfor byudvikling og bæredygtighed.

I Irland resulterede et historisk borgerting i en ændring af landets abortlovgivning, efter mange års politisk stilstand, og i Frankrig har flere borgersamlinger medført, at byrådet i Paris d. 14. oktober 2021 besluttede at nedsætte et permanent borgerting bestående af 100 borgere, der skal rådgive byrådet i alle større beslutninger fremover.

Kan man følge med i borgersamlingens arbejde undervejs?

Ja. Alle har mulighed for at følge borgersamlingen på borgersamlingens hjemmeside. Man kan samtidigt deltage ved et åbent borgermøde, som en del af borgersamlingens proces og deltage som observatører, når borgersamlingen mødes fysisk.

På de næste sider følger en oversat opsummering på OECD's principper for deliberative processer. Principperne er oversat med tilladelse til We Do Democracy, men oversættelsen er ikke autoriseret.

OECD's DELIBERATIVE PRINCIPPER - for borgersamlinger og borgerting

1. Formål
2. Forpligtigelse
3. Gennemsigtighed
4. Repræsentativitet
5. Inklusion
6. Information
7. Deliberation
8. Varighed
9. Uafhængighed
10. Privatliv
11. Evaluering

1. Formål: En borgersamling skal have et tydeligt formål, der er knyttet til et reelt afgrænset politisk problem. Formålet skal være italesat på et neutralt og simpelt sprog, som kan forstås af alle.

2. Forpligtigelse: Den deliberative proces og borgersamlingens anbefalinger skal have indflydelse på beslutningstagningen. Beslutningstagerne forpligter sig offentligt til at besvare eller agere på borgernes anbefalinger inden for et rimeligt tidsrum: De modtager borgernes anbefalinger og forholder sig til dem. Hvis en eller flere anbefalinger implementeres, rapporteres status herpå regelmæssigt til offentligheden.

3. Gennemsigtighed: Den deliberative proces og åbne lodtrækningsproces skal annonceres offentligt før sin start. Procesdesign, finansiering og alle materialer (fx programmer, briefing dokumenter, lyd- og videooptagelser af ekspertoplæg samt borgertingets rapport og anbefalinger) skal være offentligt tilgængeligt inden for et rimeligt tidsrum. Beslutningstagernes endelige svar til anbefalingerne samt evalueringen af processen skal være offentligt tilgængelige og have en kommunikationsstrategi.

4. Repræsentativitet: Borgersamlingens medlemmer anses som et mikrokosmos af den lokale befolkning og skal rekrutteres på baggrund af en åben, transparent og stratificeret borgerlodtrækning blandt dem, der har meldt sig til at deltage. Lodtrækningen skal sikre, at borgersamlingen afspejler befolkningen ift. køn, alder og andre parametre, der findes relevante ift. den behandlede problemstilling. Alle tilmeldte skal have lige stor sandsynlighed for at blive udtrukket. I nogle tilfælde kan det være relevant at vægte bestemte demografier under den tilfældige udvælgelsesproces for at opnå repræsentativitet.

5. Inklusion: Inklusion opnås ved at overveje, hvordan underrepræsenterede grupper involveres. Deltagelse skal opmuntres og støttes gennem vederlag, betaling af udgifter og/eller betaling af børnepasning.

6. Information: Borgertingets medlemmer skal have adgang til bred, relevant og tilgængelig information og ekspertise. De skal have mulighed for både at lytte og stille spørgsmål til ekspertoplæg.

7. Deliberation: Medlemmerne skal gennem processen finde et fælles beslutningsgrundlag for deres anbefalinger til beslutningstagerne. Dette forudsætter aktiv lytning, vægtning og overvejelse af forskellige perspektiver, mulighed for at alle medlemmer kan tale og bidrage, et mix af formater der varierer mellem små gruppediskussioner, diskussioner og aktiviteter i plenum, samt en faciliteret dialogproces.

8. Varighed: Deliberation kræver tid til, at medlemmerne kan fordybe sig og reflektere over den viden de introduceres for, for dermed at kunne udvikle informerede anbefalinger til et komplekst politisk spørgsmål. Medmindre andet kan retfærdiggøres, bør medlemmerne mødes fysisk mindst fire fulde dage for at sikre informerede anbefalinger. Det anbefales, at der gives plads og tid til individuel læring og refleksion mellem møderne.

9. Uafhængighed: Processen skal organiseres med afsæt i et tredjepartsekretariat, der er uafhængigt af opdragsgiver, interessenter og lobbyorganisationer. Sekretariatet koordinerer al kommunikation og proces med opdragsgiver, men har den faciliterende rolle under møderne og endelige beslutningstagning angående processen. Uafhængigt af konteksten bør processen tilses af et rådgivende udvalg, der repræsenterer forskellige synspunkter.

10. Privatliv: Borgersamlingens medlemmers privatliv skal respekteres og beskyttes mod uønsket opmærksomhed i medierne. For at sikre medlemmernes uafhængighed skal de værnes mod at blive unødigt påvirket af opdragsgiver, lobbyister og interesseorganisationer. Mindre gruppediskussioner skal være private. Borgernes identitet kan, med deres samtykke, offentliggøres ved processens slutning. Al personlig data om borgerne skal behandles i overensstemmelse med persondataforordningen (GDPR).

11. Evaluering: Borgerne skal have mulighed for at give en anonym evaluering af processen efter en række objektive kriterier (fx kvantitet og diversitet i informationer, mængden af tid til læring, faciliteringens uafhængighed). Tredjepartssekretariatet skal udføre en intern evaluering baseret på OECD's deliberative demokratiprincipper. For nogle deliberative processer, særligt de med en vis varighed, anbefales en uafhængig evaluering. Den deliberative proces bør også evalueres på sit resultat og implementerede anbefalinger.

NB: We Do Democracy har fået tilladelse til at oversætte OECD's principper, men det er ikke en autoriseret oversættelse.